

Lieksan kaupungin lausunto luonnoksesta valtakunnalliseksi nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaksi (VANUPO) 2024-2027

Hyvinvointilautakunta 16.01.2024 § 6
5/03.00.00.00/2024

Valmistelija

Nuorisosihteer

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta valtakunnalliseksi nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaksi (VANUPO) 2024–2027.

Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma VANUPO on lakisääteinen, valtioneuvoston nelivuotiskausittain hyväksymä poikkihallinnollinen ohjelma, jonka tavoitteena on edistää nuorten kasvu- ja elinoloja. Ohjelmassa kulloinenkin hallitus määrittelee nuorisotyön ja nuorisopolitiikan tavoitteensa sekä toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi.

VANUPO:n säädösperusta on voimassa oleva nuorisolaki 1285/2016. Lain 5 §:n säännöstä ohjelmasta täydentää valtioneuvoston asetus nuorisotyöstä ja -politiikasta 211/2017. Nyt käsillä oleva, vuosille 2024–2027 laadittu ohjelma on järjestyksessään kolmas. Ohjelma toteuttaa Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjausta ”hallitus laatii laaja-alaisen toimenpideohjelman nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi, hyvinvointivajeen ja mielenterveyden ongelmien paikkaamiseksi. Vahvistetaan moniammatillista työtä nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi”.

Nuorisolain mukaan nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorten kasvun, itsenäistymisen ja osallisuuden tukemista yhteiskunnassa. Lain mukaan nuorisopolitiikalla puolestaan tarkoitetaan nuorten kasvu- ja elinolojen sekä sukupolvien välisen vuorovaikutuksen parantamista. Nuorisopolitiikka on alle 29-vuotiaisiin kohdistuvaa ikäkausipohjaista politiikkaa. Nuorisopolitiikka on usein luonteeltaan poikkihallinnollista.

Valtakunnallinen ohjelma kattaa kaikki nuorisolain tarkoittamat alle 29-vuotiaat nuoret. Ohjelman painopisteet kuitenkin kohdistuvat erityisesti nuoruuden ydinalueeseen, eli noin 12–25-vuotiaiden nuorten kasvu- ja elinolojen kehittämiseen.

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaisuun lausuntopyyntöön 26.1.2024 mennessä. Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Lausunnonantajia pyydetään lausumaan ohjelman eri osioista, kustakin erikseen seuraavan jaottelun mukaisesti:

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet;

Kori I: Jokaiselle nuorelle polku eteenpäin

Kuntien ja hyvinvointialueiden tiiviin yhteistyön turvaaminen on erittäin tärkeää, jotta toimiva opiskelijahuolto turvataan. Myös matalan kynnyksen palvelujen turvaaminen nuorille on tarpeellista.

On erittäin hyvä, että työttömäksi jääneiden nuorten tilanteeseen puututaan mahdollisimman pian, jotta mahdollisiin ongelmiin voidaan hakea ratkaisuja hyvissä ajoin.

Yhden mieluisan harrastuksen turvaaminen nuorelle on kannatettava ajatus. Kuntien järjestämä toiminta on perinteisesti ollut maksutonta tai mahdollisimman halpaa. Miten tämä turvataan jatkossa kuntien heikkenevässä taloustilanteessa?

Ohjaamo-palveluiden järjestäminen pienissä kunnissa on haasteellista niukkojen resurssien tähden.

Kun nuorten työpajatoimintaa ja etsivää nuorisotyötä edelleen kehitetään, on entistä tärkeämpää turvata niiden rahoitus.

Kori II: Monipuolista tietoa ja välineitä nuorten mielen hyvinvoinnin tulemiseen

On todella tärkeää parantaa nuorten mielenterveyspalvelujen saatavuutta pikaisesti ja että ongelmien syitä selvitetään. Harrastusten pariin on vaikea lähteä, jos perusasiat eivät ole kunnossa.

Kori III: Nuorten hyvinvointia tuetaan osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta vahvistamalla

Nuorten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia voitaisiin vahvistaa myös maakunnallisten ja kunnallisten nuorisovaltuustojen kautta ja niitä kuulemalla.

Tärkeää on kiinnittää huomioita nuorisotyöntekijöiden, harrastustoiminnan ohjaajien, opetushenkilöstön sekä muiden nuorten kanssa työskentelevien koulutukseen ja täydennyskoulutukseen, jotta heillä on valmiudet entistä varhaisempaan puuttumiseen ja entistä asiantuntevampaan nuorten ohjaamiseen.

Nuorisotyön ja -toiminnan tukemisen linjaukset

Varsinkin pienissä kunnissa on jo perinteisesti yhdistetty resurssit eri toimijoiden kanssa. Nuorisotyön resurssit ovat pienissä kunnissa varsin vaatimattomia, ja siksi on kannatettava ajatus turvata resurssit pienissä kunnissa. Pitkät välimatkat ovat haaste toiminnan järjestämisessä.

Prosessin käynnistäminen, jonka tavoitteena on kehittää ja vahvistaa kunnallisen nuorisotyön perusrakenteita, laatua ja tulosten tunnettuutta, on kannatettava. Suositukset kunnallisen nuorisotyön resurssien ja toimintakäytäntöjen takaamiseksi ovat tervetulleita.

Painopisteet nuorisoalan valtakunnallisten osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden hyväksymiselle

- ei lausuttavaa

Suomen kansalliset tavoitteet nuorisoalan eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle

Lieksan kaupunki yhtyy esityksessä esitettyihin tavoitteisiin.

Muita näkemyksiä ohjelmasta

- ei lausuttavaa

Esitys luonnoksesta valtakunnalliseksi nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaksi (VANUPO) 2024–2027 on sähköisessä kokousaineistossa.

Esittelijä Hyvinvointijohtaja

Päätösehdotus Hyvinvointilautakunta päättää

esittää kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi edellä esitettyä lausuntoa valtakunnalliseksi nuorisotyön ja -politiikan ohjelmasta (VANUPO) 2024–2027.

Päätös Hyvinvointilautakunta päätti

esittää kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi edellä esitettyä lausuntoa valtakunnalliseksi nuorisotyön ja -politiikan ohjelmasta (VANUPO) 2024–2027.

Lisätietoja vs. Hyvinvointijohtaja Asko Saarelainen, p. 040 1044 111,
sähköposti asko.saarelainen(at)lieksa.fi

Nuorisosihteeri Paula Timonen, p. 040 1044 115
sähköposti paula.timonen(at)lieksa.fi